

Такризи

муқарризи расмӣ ба диссертатсияи номзади Ширинова Бахтинисо Бахридиновна дар мавзуи «Поэтикаи достони «Юсуф ва Зулайхо»-и Абдуррахмони Чомӣ» барои дарёфти дараҷаи илмии номзади илми филология аз рӯи ихтисоси 10.01.00 – Адабиётшиносӣ (10.01.08 – Назарияи адабиёт. Матншиносӣ, нусхашиносӣ). – Душанбе, 2023. – 187 с.

Дар миёни маснавӣ ва достонҳои «Ҳафт авранг»-и Абдуррахмони Чомӣ достони «Юсуф ва Зулайхо» аз ҷойгоҳ ва шухрати хос бархурдор буда, дар миёни шоирони баъдӣ мавриди таваҷҷуҳи зиёд қарор гирифтааст. Перомуни маснавии мазкур аз манзарҳои гуногун дар адабиётшиносии тоҷик аз ҷониби муҳаққикон осори таҳқиқию илмии зиёде таълиф гардидааст. Яке аз масъалаҳое, ки дар достони «Юсуф ва Зулайхо»-и Абдуррахмони Чомӣ ҷалби таваҷҷуҳ мекунад, масъалаҳои поэтикаи он мебошад. Аз ин рӯ, муаллифи диссертатсия масъалаҳои поэтикаи достони «Юсуф ва Зулайхо»-и Абдуррахмони Чомиро дар ин рисола мавриди таҳлилу баррасии монографӣ қарор додааст. Мавзуи мавриди назар аз ҷумлаи мавзӯҳо ва масоили пажӯҳишиест, ки ба самти адабиётшиносӣ ва шиносномаи ихтисоси 10.01.00 – Адабиётшиносӣ (10.01.08 – Назарияи адабиёт. Матншиносӣ, нусхашиносӣ) комилан мувофиқат менамояд.

Аҳаммияти мавзуи диссертатсияи номзади Ширинова Бахтинисо дар он зоҳир мешавад, ки то кунун оид ба таҳқиқи масъалаҳои поэтикаи достони «Юсуф ва Зулайхо»-и Абдуррахмони Чомӣ ва масоили гуногуни марбут ба он дар адабиётшиносии тоҷик пажӯҳиши алоҳидаи монографӣ сурат нагирифта буд. Дар ин асос, мавзуи диссертатсияи номзади довталаби дараҷаи илмиро бо таваҷҷуҳ ба дастабандии мурағбаҳои мавзуоти баррасишаванда, тарҳи мантиқан муназзами бобу зербобҳои диссертатсия ва меҳварҳои аслии барои дифоъ пешниҳодшаванда метавон мубрам ва муҳим арзёбӣ намуд.

Навгонии илмии диссертатсия дар он зоҳир меёбад, ки бори нахуст дар адабиётшиносии тоҷик масъалаҳои марбут ба поэтикаи достони «Юсуф ва Зулайхо»-и Абдуррахмони Чомӣ дар доираи як асари мустақил мавриди баррасӣ қарор гирифта, ҳамчунин, ба масоили манобеу маохиз, нусхашиносӣ, шарҳнависӣ, сохти композитсионӣ, ҷойгоҳи ғоҷеа дар достон, афкори адабӣ ва ҳунари тасвирсозию маъниофарии шоир, корбурди санъатҳои бадеӣ, вижагиҳои забонӣ, аносири мусиқию табиат, мунозира ва паёми шоирона дар достон ба таври густарда мавриди таҳқиқу баррасӣ қарор гирифтааст.

Эътимоднокии натиҷаҳои таҳқиқ бо он собит мешавад, ки дар таҳқиқи диссертатсионӣ аз концепсияҳои илмӣ ва назарии адабиётшиносони ватанию хориҷӣ истифода шудаанд. Дар маҷмӯъ, дараҷаи эътимоднокии натиҷаҳои таҳқиқ аз дақиқияти маълумот, мутобиқат намудани ҳаҷми маводи таҳқиқ, коркарди натиҷаҳои таҳқиқ, ҳаҷми интишорот ва интиҳоби дурусти методҳои таҳқиқ бармеояд.

Хулоса ва тавсияҳо дар асоси таҳлили илмии натиҷаҳои таҳқиқи назарӣ пешниҳод гардида, дурномаи мавзуи таҳқиқӣ муайян шудааст.

Аҳамияти назарии таҳқиқ дар он зоҳир мешавад, ки маводи диссертатсия, натиҷаҳои таҳқиқи илмӣ ва равиши таҳқиқи муаллиф дар омӯхтани масъалаҳои ҳамгун дар таърихи адабиёти тоҷик ва ба адабиётшиносон, унвонҷӯён, донишҷӯён ва дигар алоқамандони адабиёт ҳамчун маводи назарию амалии илмӣ кумак расонида метавонад.

Довталаби дараҷаи илмӣ доир ба мавзуи диссертатсия 6 мақолаи илмӣ ба нашр расонидааст, ки ҳамаи онҳо дар маҷаллаҳои тақризшавандаи Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон ба ҷоп расидаанд. **Маводи интишоргардида** нуктаҳои асосӣ, натиҷаҳо ва мазмуни диссертатсияро инъикос намуда, саҳми шахсии муаллифро собит менамоянд.

Диссертатсияи Ширинова Бахтинисо аз муқаддима, се боб, хулоса, тавсияҳо оид ба истифодаи амалии натиҷаҳои таҳқиқ, рӯйхати адабиёт ва наشري таълифоти илмӣ дар мавзуи диссертатсия фароҳам омада, вобаста ба талаботи масоили баррасишаванда ҳар як боб дар навбати худ боз ба фаслҳо чудо карда шудааст. Дар ҳар қадом аз фаслҳову зерфаслҳои диссертатсия шеваи хуби пажӯҳишӣ, дуруст нишон додани манобеу маохиз, муҳокимаю мабоҳиси зиёди илмӣ ва натиҷаҳои ҷолиби диққат ба назар мерасанд.

Дар муқаддимаи диссертатсия мубрамии мавзуи таҳқиқ, дараҷаи таҳқиқ, робитаи кор бо барномаҳо ва мавзуҳои илмӣ, мақсаду вазифаҳо, объект ва мавзуи таҳқиқ, асосҳои назарию методологии таҳқиқ, сарчашмаҳои таҳқиқ, нағзҳои илмии диссертатсия, нуктаҳои асосии ба ҳимоя пешниҳодшаванда, аҳамияти назарию амалии таҳқиқ, мутобиқати мавзуи диссертатсия бо шиносномаи ихтисоси илмӣ, саҳми шахсии довталаби дараҷаи илмӣ, тасвиби амалии натиҷаҳои таҳқиқ, наشري таълифоти илмӣ дар мавзуи диссертатсия ва сохтору ҳаҷми кор бо низоми муайян шарҳу баён ёфтаанд.

Дар диссертатсия мақсаду вазифаҳои мушаххас пайгирӣ ва таҳқиқ шуда, **нуктаҳои асосие ба ҳимоя пешниҳод гардидаанд**, ки, воқеан, дар илми адабиётшиносии тоҷик ва маърифати дурусти поэтикаи «Юсуф ва Зулайхо»-и Абдурраҳмони Ҷомӣ аҳамияти илмӣ доранд.

Боби якуми диссертатсия «Достонсароӣ дар асри XV» номгузорӣ шуда, се фаслро дар бар мегирад. Дар фасли аввали боб, ки «Маснавиғӯӣ дар асри XV» унвон дорад, муҳаккиқ бар мабной маълумоти манобеи муътамади адабиву таърихӣ ва таҳқиқоти донишмандони муосир, роҷеъ ба достон ва густариши ин жанри адабӣ маводи заруриро мавриди таҳлилу баррасӣ қарор додааст. Ба андешаи муаллифи диссертатсия дар асри XV дар адабиёти форсии тоҷикӣ беш аз ҳама достонҳои ишқӣ, ахлоқӣ, фалсафӣ, ирфонӣ ва динӣ эҷод шудаанд, ки намунаҳои онҳо то рӯзгори мо расидаанд. Фасли дувуми боби аввал «Мавқеи маснавиҳои Абдурраҳмони Ҷомӣ дар ин давра» номида шудааст, ки диссертант бо тавачҷуҳ ба аҳамият ва арзиши «Ҳафт авранг»-и Ҷомӣ ин давраро як

марҳилаи хоссе дар маснависароии адабиёти форсии тоҷикӣ унвон мекунад.

Ба ақидаи диссертант Ҷомӣ дар баробари идомаи суннати шоирони мубтакири гузашта – Низомӣ ва Амир Хусрав дар дostonсароӣ даст ба коре задааст, ки қисме аз онҳо то ӯ собика надоштааст. Ибтикороте, ки Мавлоно Ҷомӣ дар дostonсароӣ кардааст, бидуни шак, метавонад, «бо кӯшиши Низомии Ганҷавӣ, ки дар асри XII анҷом дода буд, баробар ҳисобида ва эътироф карда шавад».

Ҷасли сеюми боби аввал «Ҷомишиносӣ дар Тоҷикистон» унвон гирифта, дар он роҷеъ ба масъалаҳои гуногуни илми ҷомишиносӣ шуруъ аз замони зиндагии Ҷомӣ то таълифи асарҳои алоҳида ё ҷаслҳои хос дар китобҳои таърихи марбут ба ҳамин давра, тазкираҳо ва адабиёти ирфонӣ оид ба рӯзгору осори ӯ ба қалами тазкиранависону ҷомишинсон дар давраҳои гуногун мавриди таҳлилу таҳқиқ ва баррасӣ қарор дода шудаанд. Аз таҳқиқоти диссертант маълум мегардад, ки таҳқиқоти пажӯҳиши ин муҳаққиқ ба се ҷасли Ҷомӣ – 550-солағӣ (с.1964), 575 - солағӣ (с. 1989) ва 600-солағӣ (с. 2014) бахшида шудаанд, ки дар воқеъ, дар густириши ҷомишиносӣ қадами ҷиддие маҳсуб мешавад.

Боби дуюми диссертатсия «Таҳқиқи сарчашмаҳо, нусхашиносӣ ва симоҳои дostonи «Юсуф ва Зулайхо»-и Абдуллоҳи Ҷомӣ» унвон дошта, аз чор ҷасл иборат мебошад. Ҷасли якуми боби дуум «Сарчашмаҳои асосии дostonи «Юсуф ва Зулайхо»-и Абдуллоҳи Ҷомӣ», ҷасли дуюми боби дуум «Нусхашиносӣ ва шарҳнигорӣ ба дostonи Юсуф ва Зулайхо»-и Абдуллоҳи Ҷомӣ», ҷасли сеюми боби дууми диссертатсия «Таҳлили образҳои дoston» ва ҷасли чоруми боби дуум «Ҷойгоҳи фоҷиа дар дoston» номгузорӣ шуда, дар ин ҷаслҳо диссертант бо назари таҳлилий ва таҳқиқии илмӣ назар карда, ақидаҳои Абдуллоҳи Ҷомиро дар дoston мавриди таҳқиқ қарор додааст. Аз назари диссертант фоҷиаҳои қаҳрамонони асосӣ амсоли Юсуф, Зулайхо ва Яъқуб, ки Ҷомӣ дар дoston баррасӣ кардааст, фоҷиаҳои умумиинсонӣ мебошанд, ки намунаҳояшро дар адабиёти қаҳон ба мушоҳида мегирем.

Боби сеюми диссертатсия «Поэтикаи дostonи «Юсуф ва Зулайхо»-и Абдуллоҳи Ҷомӣ» ном дошта, аз шаш ҷасл, аз ҷумла ҷасли якуми он аз чор зерҷасл фароҳам омадааст. Ҷасли якуми боби сеюм «Соҳти композитсионии (архитектоникаи) дoston» унвон дошта, аз чор зерҷасл иборат аст, ки диссертант дар ин ҷо миқдори байтҳоро дар нашрҳои гуногуни дoston бо баррасии дақиқ нишон дода, дар зерҷасли якуми ҷасли аввали боби сеюм мақоми унсурҳои мусиқӣ дар дostonро низ мавриди пажӯҳиш қарор додааст. Зерҷасли дуюми ҷасли якуми боби сеюм «Тасвири унсурҳои табиат дар баёни шоир» ном дошта, дар он аз назари диссертант Ҷомӣ дар дoston дар баробари тасвири дигар унсурҳои қаломи бадеъ аз зебоии табиат фаровон истифода кардааст. Дар зерҷасли сеюми ҷасли якуми боби сеюм, ки «Унсурҳои мунозира дар дoston» унвон дорад, муҳаққиқ ба ин натиҷа расидааст, ки Ҷомӣ дар дoston мунозираро дар лаҳзаҳои зиёд вобаста ба талаби мавзӯ мавриди

истифода қарор додааст. Дар достони Ҷомӣ унсури мунозира басомади зиёд дорад, хусусан гуфтугӯи ду нафар, гуфтугӯи дарунӣ (монолог) ва гуфтугӯи ғайбӣ ё гуфтугӯ бо Худованд. Ба назари муаллиф, дар мунозираҳое, ки Ҷомӣ дар дoston истифода кардааст, сахнапардозӣ зиёд буда, хангоми гуфтугӯ образҳо байни ҳам гоҳе ба оромӣ ва баъзан бошиддат сухан мегӯянд, ки амри мазкур хосси мунозира аст. Зерфасли чоруми фасли якуми боби сеюм «Мавқеи хоб ва руъё дар баёни Ҷомӣ» унвон дорад. Ба назари диссертант Абдурраҳмони Ҷомӣ хоб ва руъёро дар дoston ҳамчун чузъи бунёдии қисса дар ҳафт маврид ба қор бурдааст, ки ҳама дар охир амалӣ мешаванд. Ҷомӣ хоббиниро дар дoston ҳамчун тасаввурот, натиҷаи фикр, пиндори ходисаҳо ва тасаввури онҳо бозгӯӣ карда, аз ин тариқ раванди баёни воқеаҳо ва мазмуни асарро таквият бахшидааст.

Фасли дуюми боби сеюм «Хунари шоир дар маъниофаринӣ ва тасвирсозӣ» унвон дошта, мутобиқ ба манзури диссертант Ҷомӣ яке аз шоирони барҷастаи маъниофар ва тасвиروفари нодирагуфторест, ки дар тасвири ҳолатҳои гуногуни образҳои марказии дoston – Юсуф ва Зулайҳо, маъниҳои бикр ва тасвирҳои чолиб офаридааст, то сахнаҳои гуногуни дoston муассир ва дилнишин тасвир ёбад. Дар фасли чоруми боби сеюм, ки «Мавқеи санъатҳои бадеӣ дар дoston» ном гирифтааст, муҳаққиқ фасоҳату балоғат ва зебоии каломии бадеии шоирро дар «Юсуф ва Зулайҳо» ба таври густарда ба баррасӣ гирифтааст. Ба андешаи муаллиф, Ҷомӣ достони худро бо истифодаи суннати анъанавии шоирони гузашта таълиф карда, дар баёни андешаҳои навгӯӣ ва тозақориҳои зиёд дорад, чунонки дар дoston аз санъатҳои маънавӣ бештар истиора, маҷоз, талмех, тавсиф, ташбеҳ, киноя, муболиға, тазодд, ирсоли масал, саволу ҷавоб ва нидо мавриди истифода қарор додааст.

Фасли панҷуми боби сеюм «Паёмҳои ахлоқии Абдурраҳмони Ҷомӣ дар дoston» ва фасли шашуми боби сеюм «Забон ва сабки достони «Юсуф ва Зулайҳо»-и Абдурраҳмони Ҷомӣ» номида шудааст, ки дар онҳо муҳаққиқ хунари шоирӣ, маъниофарӣ ва шигардҳои дигари забониро мавриди таҳлилу баррасӣ қарор додааст.

Хулосаи диссертатсияи Ширинова Баҳридинавна фарогири асоситарин ва муҳимтарин бардоштҳои илмии муаллиф буда, дар 10 банд фароҳам омадаанд ва истиноди зарурӣ дар охири ҳар банд ба мақола ва таълифоти довталаби дараҷаи илмӣ оварда шудааст.

Дар баробари дастовардҳои илмӣ ва муҳокимаю натиҷагириҳои чолиб дар диссертатсия баъзе норасоӣҳо ба мушоҳида расиданд, ки ислоҳи онҳо дар пешрафти қорҳои таҳқиқи минбаъдаи муаллиф таъсири мусбат расонида, зикри онҳоро зарур меҳисобем:

1. Фасли сеюми боби аввали рисола, ки «Ҷомишиносӣ дар Тоҷикистон» унвон дорад, ба мавзуи диссертатсия робитаи мустақим надорад. Ба назари мо, мавзуи мазкур қомилан баҳси алоҳидаи илмӣ буда, ба танҳои метавонад, мавзуи як рисолаи дигар бошад, Ҷамчунин, таҳлилу баррасии ҳамаҷонибаи ин мавзӯ аз маҷоли як фасл берун аст.

2. Дар диссертатсия таносуби бобҳо низ аз нигоҳи ҳаҷм ҳалалдор шудааст. Ба фарзи мисол, тамоми масъалаҳои бобҳои якуму дуум дар 67 саҳифа таҳлилу баррасӣ шудаанд, ки ин ҳаҷм барои ҳаллу фасли масъалаҳои ду боб басанда нест.

3. Фасли чоруми боби дууми рисола, ки «Чойгоҳи фочиа дар достон» ном дорад, аз нигоҳи унвонгузорӣ тасхех меҳақад. Ҳамчунин, фасли мазкурро аз назари мухтаво метавон дар ҳилоли мабоҳиси боби сеюми рисола баррасӣ кард.

4. Дар дараҷаи таҳқиқи мавзӯ корҳои дар ин замина анҷомдодаи муҳаққиқи осори Ҷомӣ Муҳриддин Низомӣ сарфи назар шудааст, ҳарчанд, дар лобалои қор ба баъзе андешаҳои ӯ ишора мешавад.

5. Фасли аввали боби аввал – «Маснавиғӣ дар асри XV» ва зерфасли сеюми боби дуум – «Афкори адабии Ҷомӣ дар достони «Юсуф ва Зулайхо» бо иқтибос хатм мешаванд. Дар ин сурат, ҳулоса ва натиҷагирӣҳои шахси муаллифи диссертатсия ошкор намегардад ва чунин тасаввур ҳосил мешавад, ки диссертант перомуни масъалаҳои мазкур андешаи мустақил надошта, дар сояи афкори муҳаққиқони дигар боқӣ мондааст.

6. Дар матни рисола ба афкори баҳсбарангез ва то андозае нодуруст низ дучор мешавем. Аз ҷумла, муаллиф зимни баррасии санъатҳои бадеии достон ва мизони таъсири онҳо ба каломи манзум андеша дорад, ки «Истифодаи фаровон аз санъатҳо ё унсурҳои ҳаёлангез дар сохтори шеър ба он зебӣ ва шевоӣ мебахшад (134)».

Дар осори адабиётшиносии асримиёнагӣ муосир ва ҳамчунин дидгоҳҳои адабии шоирон ҳилофи андешаи мазкурро мушоҳида мекунем. Аз ҷумла, Абдурраҳмони Ҷомӣ, ки афкори адабии ироакардаи ӯ дар достони «Юсуф ва Зулайхо» мавриди таҳқиқи диссертант қарор гирифтааст, дар маснавии «Тухфат-ул-аҳрор» овардааст, ки шеър, илова бар доштани лафзи ҷаҳонгаштаву маънии ғариб, кофияи камёбу вазни сабуксанг, аз санъатҳои бадеӣ дар ҳадди эътидол истифода кунад. Дар назари Ҷомӣ «чошнии ишқ» асли қор мебошад:

Назм, ки нисбат ба гуҳар бошадаш,
Беш зи гуҳар бошад, агар бошадаш:
Лафз ҷаҳонгаштаву маънӣ ғариб,
Лек на бегона зи фаҳми лабиб....
Ёфта аз санъату диққат камол,
Лек на берун зи ҳади эътидол....
Ин ҳама гуфтем, вале з-ин шумор
Чошнии ишқ бувад асли қор.

Аз ин рӯ, андешаи муаллиф дар хусуси фаровонии зиёди санъатҳои бадеӣ заминаи илмӣ надорад.

7. Масъалаи дигаре, ки муаллифи диссертатсия ба он ба таври шоиста эътибор надодааст, мавриди баррасии алоҳида қарор надодани мабоҳиси марбут ба илми баён ва бадеъ мебошад. Ба назари мо, агар

диссертант дар асоси таҳқиқоти солҳои охир анҷомёфта ва адабиёти нави илмӣ воситаҳои бадеии илми баён ва тарфандҳои илми бадеӣро дар алоҳидагӣ бар мабноси зебоишиносӣ баррасӣ мекард, натиҷаҳои қобили таваҷҷуҳе ба даст меовард.

8. Дар саҳифаҳои гуногуни диссертатсия ва автореферати он галатҳои услубӣ, имлоӣ ва техникаӣ ба назар мерасанд: яке аз бузургтарин шоир (дисс., с. 3), дороиҳои забонӣ (дисс., с. 10), истифодаи бамавриди мақоми унсурҳои мусиқӣ (дисс., с. 11), дostonҳои маснӯӣ (дисс., с. 20), Мавлавии Қомӣ (дисс., с. 21), мавзӯ (дисс., с. 29), таҳлилашонро баён кардем (дисс., с. 74), руҳия (дисс., с.81), маъонӣ (дисс., с. 82), тазод (дисс., с. 142). Дар аломатгузори мутуни манзум низ дар бештари маврид муаллиф ба иштибоҳҳои имлоӣ китобатӣ роҳ медиҳад: 26, 27, 64, 65, 71, 72, 77, 80, 84, 85, 86, 87, 95, 101, 105, 106, ва ғ. Ба таври қулӣ, қор аз нигоҳи имлоӣ нава гузоштани дурусти аломатҳои китобат ба таҳрир ниёз дорад.

Ба таври умум, эродҳои зикршуда ислоҳпазир буда, хангоми таҳия ва нашри монография ба назар гирифтани онҳо арзиш ва аҳамияти илмӣ амалии қори таҳқиқии Ширинова Бахтинисо Баҳридиновнаро бештар мегадонад.

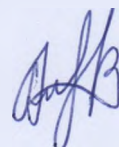
Автореферат ва мақолаҳои, ки доктлаби дараҷаи илмӣ оид ба мавзӯи таҳқиқшаванда нашр намудааст, муҳтавои асосии диссертатсияро фаро гирифтаанд. Мавзӯи интихобнамудаи ӯ ба доираи мавзӯ ва масъалаҳои таҳқиқии шиносномаи ихтисоси илмӣ 10.01.00 – Адабиётшиносӣ (10.01.08 – Назарияи адабиёт. Матншиносӣ, нусхашиносӣ) қомилан мувофиқат менамояд.

Қорқарди амалии натиҷаҳои таҳқиқ ва нашри таълифоти илмӣ дар мавзӯи диссертатсия ба меъёр ва талаботи Қомиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Қумҳурии Тоҷикистон ҷавобгӯ мебошанд.

Хулоса, диссертатсияи номзади Ширинова Бахтинисо Баҳридиновна дар мавзӯи «Поэтикаи достони «Юсуф ва Зулайхо»-и Абдуқаримони Қомӣ» ба талаботи бандҳои 31-35-и Тартиби додани дараҷаҳои илмӣ, ки бо қарори Ҳуқумати Қумҳурии Тоҷикистон аз 30 июни соли 2021, таҳти № 267 тасдиқ шудааст, ҷавобгӯ буда, муаллифи он ба дарёфти дараҷаи илмӣ номзади илми филология аз рӯи ихтисоси 10.01.00 – Адабиётшиносӣ (10.01.08 – Назарияи адабиёт. Матншиносӣ, нусхашиносӣ) сазовор мебошад.

Муқарризи расмӣ:

номзади илми филологӣ, дотсенти
кафедраи умумидонишкадавии филология
ва забонҳои хориҷии МДТ “Донишкадаи
давлатии фарҳанг ва санъати Тоҷикистон
ба номи Мирзо Турсунзода”
«25» августи соли 2023.

Аминӣ А.Ф.

Суроға: 734055, Ҷумҳурии Тоҷикистон,
ш. Душанбе, ноҳияи Сино, кӯчаи Муҳаммадиев 62/67.
Тел.: (+992) 907706021
E-mail: alisher-tj@bk.ru.

Имзои номзади илмҳои филологӣ
Аминӣ Алишер Файзуллоҳ тасдиқ мекунам:
Сардори шуъбаи кадрҳо ва корҳои махсусӣ
МДТ «ДДФСТ ба номи Мирзо Турсунзода»

Ҳомидова З.

Суроға: 734055, Ҷумҳурии Тоҷикистон,
ш. Душанбе, Борбад, 73А.
Телефон: (+992-37) 231-18-27; факс: 231-45-45.
E-mail: info@tnu.tj

«25» августи соли 2023.